

Kleine zonnedaauw © Wim Dirckx
^^ Wulp © Vilda/Yves Adams

Akkerrand naast een natuurgebied © Vilda/Jeroen Mentens

LYRISCH over een LANDSCHAP

Kruidig ruikende gageelstruiken, zoet geurende brem, frisgroene bossen en uitgestrekte heide zorgen voor een Kempens festival van geuren en kleuren. En dat in samenwerking met de lokale landbouwers. Welkom in Landschap De Liereman.

Tekst: Joris Gansemans

Wie de parking van het bezoekerscentrum van Landschap De Liereman op draait, wordt van aan de rand van een speelbos begroet door de CosmoGolem. Meer dan 10.000 Vlamingen gaven via die houten reus de Vlaamse regering een

boodschap van hoop op meer gezonde natuur in de buurt. Stil staart hij in de verte.

Samen met het Turnhouts Vennengebied, de Tikkebroeken, de Staatsbossen van Ravels, de Hoge Vijvers en nog een resem andere natuurgebieden vormt Landschap

De Liereman de groene long van de kempen. Ik heb afgesproken met Jan Van den Berghe, één van de drijvende krachten achter Landschap De Liereman. We beginnen in een stralende ochtendzon aan een wandeling kriskras door het gebied. De regen van afgelopen nacht

^ Heide © David Verdonck
^^ Wilde gagele © Vilda/Yves Adams

vult de lucht met een zwoele lentegeur.

Landschap in de naam

“Het woord landschap staat heel bewust in de naam”, steekt Jan van wal. “We werken hier aan een moderne versie van een historisch natuurlandschap, een combinatie van natuur, geschiedenis, landbouw en cultuur.” Dat wordt gesmaakt: de afgelopen jaren verdubbelde het aantal bezoekers tot 160.000 per jaar. Rond het bezoekerscentrum is het in het weekend soms koppen lopen, maar op de afgelegen paadjes ben je vaak helemaal alleen.

“Met een oppervlakte van 500 hectare in beheer hebben we een grote verantwoordelijkheid”, zegt Jan. “Zowel voor de

natuur als voor de mensen die er wonen. Van een handvol natuurbeschermers zijn we uitgroeid tot een vereniging voor streekontwikkeling. Natuur én omwonenden moeten zich hier thuis voelen.”

Luidruchtige vogels in een stiltegebied

Een paar jaar geleden erkende minister Schaulvliege Landschap De Liereman en de omliggende landbouwgebieden als stiltegebied. Maar vandaag geven de vogels daar wel een heel eigen invulling aan. Vinken, koekoeken, roodborstjes, scholeksters: ze roepen en zingen uit volle borst. Nog een vogelsoort die hier graag van zich laat horen is de wulp. Tijdens hun baltsvlucht begroeten de mannetjes de vrouwtjes luid jodelend.

Handgemaakt landschap

Een heidelandschap is mensenwerk. Vroeger lieten boeren hun schapen grazen op de uitgestrekte woeste gronden. Ze plagden de bodem als mest voor de akkers en wonnen turf als brandstof uit de moerassen. Het resultaat was het open en gevarieerd heidelandschap dat meer dan 500 jaar de Kempen typeerde. In de helft van vorige eeuw ging dat landschap op de schop. In de plaats kwamen intensieve landbouw en dennenplantages, aangeplant voor stuthout in de mijnen van Limburg en Wallonië. Dankzij het aankopen van natuurgebied, het werk van de vrijwilligers en een grootschalig LIFE-project werden een grote oppervlakte heide, vennen, duinen en bloemenrijke graslanden hersteld. Dat

is ten goede gekomen aan bedreigde dieren en planten zoals nachtzwaluwen, heikikkers, rugstreeppadden en zonnedauw. Tijdens de wandeling krijg je schapen en konikpaarden te zien. Ook die helpen mee aan het beheer van het gebied.

Van gagel tot Gageleer

Een indringende, kruidige geur komt ons tegemoet wanneer we over een knuppelpad door een open moeras lopen. “Let op de struiken met de roodbruine katjes. Dat is de wilde gagel, de bekendste plant van Landschap De Liereman”, zegt Jan. De aromatische bladeren en katjes werden al in de Middeleeuwen gebruikt als hoofdbestanddeel van gruit, de toenmalige smaak- en bewaarestof van bier. Dat oude recept is weer tot leven gebracht in de Gageleer, een biologisch streekbier waarvan een deel van de winst bestemd is voor het natuurbehoud in de streek.

Samen met de landbouw

We wandelen langs een saai ogend, vlak grasveld. Plots houdt Jan stil. “Dit perceel is het beste dat we in eigendom hebben”, zegt hij. Ik frons de wenkbrauwen. Het ziet er maar gewoontjes uit. Jan verklaart: “We hebben dit grasland aangekocht, maar de landbouwer werkt er nog verder op. Onder begeleiding van de Universiteit Gent voert hij een uitgekiend beheer om de fosfaten uit de bodem te krijgen. Voordeel voor de landbouwer: hij kan nog vele jaren verder werken. Voordeel voor de natuur: tegen de tijd dat het perceel definitief bij het natuurgebied wordt gevoegd, is de bodem hersteld. In heel het gebied werken we trouwens zoveel mogelijk samen met landbouwers.”

Centraal bij de uitbouw van Landschap De Liereman staat het raamakkoord met Boerenbond, administratie, Vlaamse regering en Natuurpunt. “In het begin van de jaren 2000 leefden we op gespannen voet met de landbouwers in de streek. Dat is nu helemaal opgelost. In het Raamakkoord hebben we samen grenzen afgebakend: voor een gebied van een kleine 1000 hectare is de eindbestemming natuur, de rest blijft landbouw.”

Ook de landbouwers erkennen nu dat percelen met hoge waarde voor de natuur worden omgezet in natuurgebied, zo lang zij hun activiteiten elders kunnen verderzetten.

Gelet op het boerenprotest tegen de plannen van de Vlaamse regering om erosie en stikstofvervuiling te bestrijden, is die aanpak misschien een goed voorbeeld hoe de spanning tussen natuur en landbouw opgelost kan worden.

We besluiten de wandeling, hoe kan het ook anders, met een frisse Gageleer in het bezoekerscentrum.

Voor ik vertrek, groet ik de CosmoGolem.

Wandelen en fietsen in de kempen

Oud-Turnhout is de ideale uitvalsbasis in de groene kempen. De vele natuurgebieden staan garant voor uren fiets- en wandelplezier.

Priorij Corsendonk ligt als een parel in de Antwerpse Kempen, omringd door ongerepte bossen en weilanden, akkers en boomgaarden. Het middeleeuwse decor van het voormalige Augustijnenklooster, met zijn gewelvenkelder en monumentale Kapittelzaal bezorgen je een onvergetelijke belevenis.

Omgeven door een betoverend natuurlandschap is het hier aangenaam vertoeven.

Priorij Corsendonk beschikt over 45 ruime standaardkamers, 31 charmante monnikenkamers en 2 familiekamers. Wil je eens speciaal dineren? Je kan gezellig tafelen in een middeleeuws decor in de imposante Kapittelzaal.

Meer info en reservaties:

Priorij Corsendonk

Corsendonk 5, 2460 Oud-Turnhout

014 46 29 30, info.priorij@corsendonkhotels.com

www.priorij-corsendonk.be